

BETÆNKNING

Afgivet af Fiskeri-, Fangst- og Landbrugsudvalget

vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at ændre bestemmelserne i Selvstyrets bekendtgørelse nr. 5 af 6. marts 2023, således, at det bliver lovligt i fåreholdersteder og andre beboede steder, uden forudgående afskrækkelse, for de første personer som får øje på isbjørnen, at aflive isbjørnen. Kødet fra bjørnen skal fordeles lokalt, mens det resterende tilfalder den, der skyder isbjørnen.

Fremsat af Mariane Paviassen, Inuit Ataqatigiit

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Kristian Jeremiassen, Inuit Ataqatigiit, formand

Medlem af Inatsisartut Jens Napâtôk', Naleraq, næstformand

Medlem af Inatsisartut Adam Kristensen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Mikivsuk Thomassen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Jens Kristian Therkelsen, Siumut

Medlem af Inatsisartut Karl Tobiassen, Siumut

Medlem af Inatsisartut Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut

Udvalget har efter 1. behandlingen 21. oktober under EM2024 gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Forslaget vil pålægge Naalakkersuisut at tilpasse bestemmelserne i *Selvstyrets bekendtgørelse om fangst og beskyttelse af isbjørne* således, at det lovliggøres at nedlægge isbjørne, som befinder sig på fåreholdersteder eller andre beboede steder, uden forudgående afskrækkelse. Baggrunden for dette er, at isbjørne er blevet mere synlige, og forårsager ulemper, i og omkring fåresteder og andre beboelser. Hensigten med dette er bl.a. at beskytte borgere og deres levevis.

Forslaget indebærer endvidere, at Naalakkersuisut skal ændre bekendtgørelsens regler om, hvilke personer der må nedlægge isbjørne, som befinder sig på fåreholdersteder eller andre beboede steder, og om hvem der får kødet og resterende dele af isbjørnen.

Gældende regler

A) Nødret og nødværge

Det følger af kriminallovens bestemmelser om nødret og nødværge (§§9-10), at enhver ustraffet kan aflive en isbjørn ved nødret og nødværge.

Nødret foreligger, hvor det er nødvendigt at aflive isbjørnen for at afværge truende skade på person eller gods, hvis den lovovertrædelse, som aflivningen af isbjørnen udgør, må anses at være af forholdsvis underordnet betydning. Dette vil bl.a. kunne være tilfældet, hvis en isbjørn angriber et menneske.

Nødværge foreligger, hvor det er nødvendigt at aflive isbjørnen for at modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende angreb, forudsat at aflivning af isbjørnen ikke åbenbart går ud over, hvad der under hensyn til isbjørnens og angrebets farlighed er forsvarligt.

I selvstyrets bekendtgørelse om fangst og beskyttelse af isbjørne er (i § 19) fastsat bestemmelser om, hvad der skal ske med kødet og øvrige dele af en isbjørn, som aflives ved nødret eller nødværge: Såfremt isbjørnen aflives af en erhvervsfanger med gyldig licens, tilfalder isbjørnen den pågældende erhvervsfanger. Såfremt isbjørnen aflives af jagtbetjenten, politiet, kommunefogeden eller en anden person, skal kødet fordeles lokalt, hvis det er praktisk muligt, mens alle de resterende dele af isbjørnen tilfalder Grønlands Selvstyre.

B) Problemisbjørne

I selvstyrets bekendtgørelse om fangst og beskyttelse af isbjørne er i § 20 fastsat bestemmelser om aflivning af problemisbjørne, det vil sige isbjørne, der gentagne gange, til trods for tidligere forsøg på at skræmme dem bort, vender tilbage til beboede områder og udgør en åbenbar risiko for personer, indsamlet forråd og ejendele af særlig økonomisk betydning.

Sådanne isbjørne (problemisbjørne) kan aflives, men kun af jagtbetjente, politiet, kommunefogeder, bemyndigede erhvervsfanger eller andre personer, som Departementet for Fiskeri og Fangst har bemyndiget hertil.

Såfremt problemisbjørnen aflives af en erhvervsfanger med gyldig licens, tilfalder isbjørnen den pågældende erhvervsfanger. Såfremt problemisbjørnen aflives af jagtbetjenten, politiet eller kommunefogeden, skal kødet fordeles lokalt, mens alle de resterende dele af isbjørnen tilfalder Grønlands Selvstyre.

I forhold til gældende regler om problemisbjørne indebærer beslutningsforslaget således følgende ændringer:

- Isbjørne, som befinder sig på fåreholdersteder eller på andre bebyggede områder, skal kunne aflives, uden at de gentagne gange er vendt tilbage til området, og uden at der tidligere er gjort forsøg på at skræmme dem bort.
- Isbjørne som befinder sig på fåreholdersteder eller på andre bebyggede områder, skal kunne aflives af de første, som får øje på dyret. Det vil således ikke være nødvendigt at tilkalde en jagtbetjent, politibetjent eller kommunefoged til at aflive isbjørnen, eller – hvis dette ikke er muligt – at indhente telefonisk bemyndigelse fra departementet til at en erhvervsfanger eller anden tilstedeværende person kan aflive isbjørnen.
- Kødet fra isbjørnen skal fordeles lokalt, mens de resterende dele af isbjørnen tilfalder den, der skyder isbjørnen. Hvis en erhvervsfanger afliver isbjørnen vil han således ikke som hidtil få kødet fra isbjørnen, men kun pels, kranie og kløer. Hvis en myndighedsperson blandt de første, som ser isbjørnen, afliver isbjørnen, vil pels, kranie og kløer ikke som hidtil tilfalde Grønlands Selvstyre, men derimod den pågældende myndighedsperson.

Ændringsforslag

Til førstebehandlingen fremsatte Naalakkersuisut følgende ændringsforslag til pkt. 59:

”Naalakkersuisut pålægges at tilrette og justere retningslinjerne for håndtering af isbjørne, der måtte aflives ved fåreholdersteder, så der tages hensyn til tætheden af fåreholderstederne samt bygderne, og at afskræmning af isbjørne ikke forstyrrer nabo-fåreholderne, således problemet blot ikke flyttes.”

Atassut har fremsat følgende ændringsforslag:

”Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at tage initiativ til fastsættelse af regler, som gør det muligt på fåreholdersteder at aflive en isbjørn, som forstyrrer eller er til fare for får eller lam på stedet, uden at der forudgående er gjort forsøg på at skræmme isbjørnen væk.”

Et flertal i salen tilsluttede sig forslagernes hensigt og henviste dem til yderligere behandling i udvalget.

Samråd og spørgsmål

Udvalget har afholdt samråd samt sendt spørgsmål til Naalakkersuisoq for Fiskeri og Fangst om isbjørne. Udvalgets samrådsspørgsmål og svar er vedlagt nærværende som bilag 1. Udvalgets spørgsmål og Naalakkersuisuts besvarelse er vedlagt nærværende betænkning som bilag 2.

Udvalgets behandling af forslaget

Indledningsvis skal udvalget bemærke, at implementering af beslutningsforslaget i den foreliggende form ikke vil kunne ske, uden at Inatsisartutlov om fangst og jagt ændres. Dette synes også forudsat i forslagsstillers redegørelse for forslagets administrative konsekvenser, om end det ikke fremgår af afstemningstemaet.

Udvalget bemærker, at debatten under førstebehandlingen var bred og indholdsrig.

Beslutningsforslaget har til hensigt at udvide muligheden for aflivning af isbjørn uden forudgående afskrækkelse, som kommer nær fåreholdersteder og bosteder. Naalakkersuisuts ændringsforslag vil ændre retningslinjerne for håndtering af isbjørne sådan, at problemisbjørne smidigere kan aflives. Herunder, at andre fåreholdersteder ikke forstyrres unødigt. Med Atassuts ændringsforslag, pålægges Naalakkersuisut at tage initiativ til at ændre regler vedrørende aflivning af isbjørne uden forudgående afskrækkelse.

Udvalget bemærker, at isbjørne er farlige og til fare for menneskeliv, hvilket også prægede debatten til førstebehandlingen. Udvalget er ligeledes af den overbevisning, at afskræmning ikke nødvendigvis altid er tilstrækkeligt, og at menneskeliv bør beskyttes frem for isbjørneliv.

Paragrafferne 19 og 20 i *Selvstyrets bekendtgørelse om fangst og beskyttelse af isbjørne*, som henholdsvis omhandler nødret og problemisbjørne blev fremhævet under debatten. Der blev diskuteret hvornår, eller under hvilke omstændigheder, isbjørne kan nedlægges. Udvalget noterer sig, at Inatsisartut i 2021 vedtog EM2021/60, som omhandler lignende emne.

Naalakkersuisoq oplyste under debatten, at det allerede er muligt at aflive isbjørne uden forudgående tilladelse eller afskrækkelse, hvor det efterfølgende undersøges hvorvidt aflivningen var hensigtsmæssig.

Fordelingen af den nedlagte isbjørn, herunder skind og kranie var oppe at vende, hvortil Naalakkersuisoq fremførte, at han vil sende skriftligt materiale til udvalget vedrørende kranie og skind. Udvalget afventer dette.

Forslagets økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser ved forslagets realisering er beskrevet under forslagets begrundelse. Udvalget har noteret sig, at forslaget i overensstemmelse hermed angiver de økonomiske konsekvenser ved forslagets realisering. Udvalget har ikke yderligere bemærkninger hertil.

Udvalgets indstillinger

Et enigt udvalg fremsætter følgende ændringsforslag:

"Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at tage initiativ til fastsættelse af regler, som gør det muligt på beboede områder og steder, hvor folk samles, at aflive en isbjørn, som forstyrrer eller er til fare for folk, uden forudgående tilladelse og uden, at der forudgående er gjort forsøg på at skræmme isbjørnen væk. Kødet fra isbjørnen skal fordeles lokalt, mens det resterende tilfalder den, der skyder isbjørnen"

Et **enigt udvalg** indstiller et enigt udvalgs ændringsforslag til **vedtagelse**.

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Kristian Jeremiassen
Formand

Jens Napātók'
Næstformand

Adam Kristensen

Mikivsuk Thomassen

Jens Kristian Therkelsen

Karl Tobiassen

Aqqalu C. Jerimiassen